

APA stiller en række forskellige "evalueringskemaer under udvikling" til rådighed for klinisk evaluering og forskning. Disse skemaer til evaluering af patienter, skal bruges ved det første interview med en patient samt til at følge, hvordan en behandling forløber. De bør anvendes i forskning og ved kliniske evalueringer som potentielt brugbare redskaber til forbedring af de kliniske beslutninger, men de bør ikke være det eneste grundlag for en klinisk diagnose. Instruktioner, scoringsinformation og retningslinjer for tolkning medfølger; yderligere baggrundsinformation findes i DSM-5. APA anmoder om at klinikere og forskere indsender information om materialets anvendelighed til vurdering af patientstatus og til forbedring af patientomsorg. Informationen sendes til: <http://www.dsm5.org/Pages/Feedback-Form.aspx>

Skema: Personlighedsvurdering DSM-5 – Kort version (PID-5) – Barn 11-17 år

Tilladelse: Dette skema må gengives uden særlig tilladelse af forskere og klinikere i relation til patientarbejde.

Rettighederne tilhører: American Psychiatric Association

Officiel dansk oversættelse: Hogrefe Psykologisk Forlag A/S

Oversættere: Erik Simonsen, Morten Hesse, Marianne Skovgaard Thomsen og Morten Bech Sørensen

For at opnå tilladelse til anden form for anvendelse end de nævnte, kontaktes:

<http://www.appi.org/CustomerService/Pages/Permissions.aspx>.

Personlighedsvurdering DSM-5 – Kort version (PID-5) – Barn 11-17 år

Navn: _____ Alder: _____ Køn: Dreng/mand Pige/kvinde Dato: _____

Instruktion: Her er en række ting, man kunne sige om sig selv. Vi vil gerne vide, hvordan du ville beskrive dig selv. Der er ingen "rigtige" eller "forkerte" svar. Du skal således beskrive dig selv så ærligt, som du kan. Dine svar er fortrolige og bliver ikke viderebragt. Tag dig god tid og læs hvert udsagn omhyggeligt og vælg så det svar, der bedst beskriver dig.						Udfyldes af læge/psykolog
		Meget forkert el. Ofte forkert	Somme-tider el. Delvis forkert	Somme-tider el. Delvis rigtig	Meget rigtig el. Delvis rigtig	Score
1	Andre ville beskrive mig som hensynsløs.	0	1	2	3	
2	Jeg føler det som om, jeg handler fuldstændigt impulsivt.	0	1	2	3	
3	Selvom jeg ved bedre, kan jeg ikke holde op med at træffe forhastede beslutninger.	0	1	2	3	
4	Jeg føler ofte, at intet af det, jeg laver, betyder noget.	0	1	2	3	
5	Andre opfatter mig som uansvarlig.	0	1	2	3	
6	Jeg er ikke god til at planlægge fremadrettet.	0	1	2	3	
7	Mine tanker giver ofte ikke mening for andre.	0	1	2	3	
8	Jeg bekymrer mig om næsten alting.	0	1	2	3	
9	Jeg bliver nemt følelsesladet, selv over ganske små ting.	0	1	2	3	
10	Jeg frygter at være alene i livet mere end noget andet.	0	1	2	3	
11	Jeg sidder fast i én måde at gøre tingene på, også når det er tydeligt, at det ikke vil virke.	0	1	2	3	
12	Jeg har set ting, der i virkeligheden ikke var der.	0	1	2	3	
13	Jeg styrer uden om romantiske forhold.	0	1	2	3	
14	Jeg er ikke interesseret i at få venner.	0	1	2	3	
15	Jeg bliver let irriteret over alle mulige ting.	0	1	2	3	
16	Jeg kan ikke lide at komme for tæt på folk.	0	1	2	3	
17	Det gør mig ikke meget, hvis jeg sårer andres følelser.	0	1	2	3	
18	Jeg bliver sjældent entusiastisk over noget som helst.	0	1	2	3	
19	Jeg higer efter opmærksomhed.	0	1	2	3	
20	Jeg er ofte nødt til at have med mennesker at gøre, som er mindre betydningsfulde end jeg.	0	1	2	3	
21	Jeg har ofte tanker, der giver mening for mig, men som andre folk siger, er sære.	0	1	2	3	
22	Jeg bruger folk til at opnå, hvad jeg vil have.	0	1	2	3	
23	Jeg falder ofte hen og kommer så pludselig til mig selv og indser, at meget tid er passeret.	0	1	2	3	
24	Ting omkring mig føles ofte uvirkelige, eller mere virkelige end sædvanligt.	0	1	2	3	
25	Det er let for mig at udnytte andre.	0	1	2	3	
Total/Partiel råscore:						
Proratet totalscore: (hvis 1-6 udsagn er ubesvarede)						
Gennemsnitlig totalscore:						

KUN TIL LÆGE/ PSYKOLOG	Personlighedstræk Domæne scoring	PID-5 BF udsagn	Total/Partiel rå domænescore	Prorateret domæne- score	Gennemsnitlig domænescore
	Negativ affektivitet	8, 9, 10, 11, 15			
	Tilbagetrækning	4, 13, 14, 16, 18			
	Antagonisme	17, 19, 20, 22, 25			
	Mangelfuld hæmning	1, 2, 3, 5, 6			
	Psyktoticisme	7, 12, 21, 23, 24			

Instruktion til læge/psykolog

Personlighedsskala for DSM-5 (PID-5) Kort version er et spørgeskema, hvor barnet evaluerer sig selv på 25 udsagn. Der indgår 5 domæner Negativ affektivitet, tilbagetrækning, antagonisme, mangelfuld hæmning og psyktoticisme med 5 udsagn for hvert domæne. Spørgeskemaet skal besvares af barnet før en konsultation hos lægen/psykologen. I hvert spørgsmål skal barnet vurdere hvor godt udsagnet generelt beskriver ham/hende.

Scoring og tolkning

Hvert spørgsmål vurderes på en 4-punkt skala. Responskategorierne er: 0 = Meget forkert el. Ofte forkert; 1 = Sommetider el. Delvis forkert; 2 = Sommetider el. Delvis rigtig; 4 = Meget rigtig el. Ofte rigtig.

Det generelle personlighedsmål går fra 0 til 75, hvor højere scores indikerer en større generel personlighedsdysfunktion. Hvert domæne går fra 0 til 15, og højere scores indikerer større dysfunktion på det specifikke personlighedsdomæne. Lægen/ psykologen skal under det kliniske interview bedømme scoren for hvert spørgsmål og indsætte råscoren for udsagnet i kolonnen "Udfyldes af læge/psykolog." Råscoren for de 25 udsagn skal summeres for at opnå en total råscore. Scores for udsagn inden for hvert domæne skal summeres og indsættes i den dertil svarende rå domænescorerubrik. Lægen/psykologen skal desuden beregne og anvende gennemsnitscoren **for hvert domæne og for det generelle personlighedsmål. Gennemsnitsscores** reducerer den totale score og scores for hvert domæne til en 4-punkt skala, som medfører at læge/psykologen kan vurdere barnets dysfunktionelle personlighedsstruktur i relation til normer.¹). Den **gennemsnitlige domænescore** beregnes ved at dividere den rå domænescore med antallet af udsagn på domænet (fx hvis alle udsagn inden for domænet "negativ affekt" vurderes som "sommetider eller delvis rigtig", vil den gennemsnitlige domænescore blive $10/5 = 2$ indikerende moderat negativ affekt). Den **gennemsnitlige totalscore** beregnes ved at dividere den overordnede rå totalscore med antallet af udsagn på spørgeskemaet (fx 25). Under DSM-5 pilotforsøgene blev de gennemsnitlige domænescores og de overordnede personlighedsdysfunktionsscores fundet reliable, nemme at bruge og klinisk anvendelige.

Bemærk: Hvis 7 eller flere udsagn er ubesvarede (dvs. at mere end 25 % af det totale antal udsagn mangler) bør totalscoren ikke beregnes. Tilsvarende hvis 2 eller flere udsagn inden for et domæne er ubesvarede, bør domænescoren ikke beregnes. Derfor skal barnet opmuntres til at besvare alle udsagn i skemaet. Dog kan man, hvis 7 eller flere af det totale antal udsagn er ubesvarede, men 4 eller 5 udsagn for nogle af domænerne er besvarede, anvende råscoren eller den gennemsnitlige domænescore for de pågældende domæner. Hvis der for det generelle mål er 1 til 6 ubesvarede udsagn eller der for et domæne kun er besvaret et udsagn, kan man prorater totalscoren eller domænescoren. Først summeres scores for de udsagn, der er besvarede for at få en **partiel råscore**, derefter multipliceres den partielle råscore med det totale antal udsagn på spørgeskemaet (fx 25) eller på domænet (fx 5) og til slut divideres denne værdi med antallet af udsagn, der er besvaret.

Prorateret score =
$$\frac{\text{(Partiel råscore} \times \text{antal udsagn i PID-5-BF)}}{\text{Antal besvarede spørgsmål}}$$

Antal besvarede spørgsmål

Hvis resultatet er en brøk, afrundes til nærmeste hele tal.

Hypighed for anvendelsen af skemaet

For at følge ændringer i sværhedsgraden af barnets dysfunktionelle personlighedsstruktur over tid, bør skemaet udfyldes med klinisk passende regelmæssige intervaller, afhængigt af stabiliteten af barnets symptomer og behandlingsstatus. Konsistent høje scores på en facet- eller domæneskala kan indikere vigtige og problematiske områder for barnet, som måske kræver yderligere evaluering, behandling og opfølgning. Det er den kliniske vurdering, der bør styre en beslutning herom.

¹Krueger RF, Derringer J, Markon KE, Watson D, Skodol AE. (2013). *The Personality Inventory for DSM-5 Brief Form (PID-5-BF)*. Manuskript under udarbejdelse.